

นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนา โมเดลในจังหวัดอุดรธานี*

INNOVATION TO IMPROVE COMMUNITY QUALITY OF LIFE ACCORDIONG TO KHOK NONG NA MODEL NEW THEORY IN UDON THANI PROVINCE

บุญเพ็ง สิทธิวงษา

Boonpeng Sittivongsa

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Faculty of Social Sciences and Humanities, Northeastern University, Thailand

Corresponding author E-mail: boonpeng.sit@neu.ac.th

Received 20 September 2023; Revised 2 October 2023; Accepted 27 October 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีเหตุผล 1) เพื่อศึกษานวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดล 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดล และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี การวิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานกับกลุ่มตัวอย่าง 400 คน และสัมภาษณ์ 10 คน ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

Citation:

* บุญเพ็ง สิทธิวงษา. (2566). นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 1(5), 1-13.

Boonpeng Sittivongsa. (2023). Innovation to Improve Community Quality of Life Accordiong to Khok Nong Na Model New Theory in Udon Thani Province. Journal of Interdisciplinary Social Development, 1(5), 1-13.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jisdiadp.2023.12>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ผลการวิจัยพบว่า

1. นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานีตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.07, S.D.=.38$) โดยเรียงลำดับด้านมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านสร้างเสริมสื่อและประชาสัมพันธ์ ($\bar{x}=3.11, S.D.=.37$) ด้านการประสานงานร่วมกัน ($\bar{x}=3.08, S.D.=.17$) และด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน ($\bar{x}=3.02, S.D.=.69$) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลัก ทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้าน พบว่า ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย (X_3) ด้านความช่วยเหลือจากการท่องเที่ยว (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .425, .375 ตามลำดับ

3. ควรมีการประสานงานกับงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการอย่างเป็นใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการกับนวัตกรรมทั้งหน่วยงานท้องถิ่นนำเทคโนโลยีสื่อ ประชาสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่ หน่วยงานภาครัฐควรนำสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการพัฒนา โดยการสร้างช่องทางพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: นวัตกรรม, คุณภาพชีวิต, โคกหนองนาโมเดล

Abstract

This research makes sense 1) to study innovations to develop community quality of life according to the new theory of Khok Nong Na Model, 2) to study factors influencing innovations to develop community quality of life according to the principles of new theory, Khok Nong Na Model, and 3) to study guidelines for innovation to develop quality of life. Community according to the new Khok Nong Na Model theory in Udon Thani Province he research used mixed methods research with a sample of 400 people and 10 interviews. Quantitative data were obtained using descriptive statistics and multiple regression analysis Data from in-depth interviews using content analysis.

The results showed that

1. Innovation to develop community quality of life according to the new theory of Khok Nong Na Model in Udon Thani Province, dependent variable Overall every aspect is at a moderate level ($\bar{x}=3.07, S.D.=.38$) arranged in descending order as follows: In terms of promoting media and public relations ($\bar{x}=3.11, S.D.=.37$), in coordination ($\bar{x}=3.08, S.D.=.17$), and in promoting folk wisdom ($\bar{x}=3.02, S.D.=.69$), respectively.

2. Factors influencing innovation to develop community quality of life according to the principles New Theory Khok Nong Na Model in Udon Thani Province Overall, it was found that the help from network partners (X3) and the help from tourism (X6) had coefficients of the predictors in the raw score (b) equal to .425, .375, respectively.

3. There should be coordination with other related works in order to use local wisdom to integrate with innovations from both local agencies and media technology. Public relations for improving the quality of life of communities according to new theories Government agencies should use public relations communications to create development. By creating a channel to effectively develop the quality of life of the community according to the new theory of Khok Nong Na Model.

Keywords: Innovation, Quality of life, Khok Nong Na Model

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ต้องการพัฒนาจึงทำให้โครงสร้างของประเทศยังคงต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงเพื่อความจำเป็นจะต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านคมนาคมขนส่ง ด้านพลังงาน ด้านการศึกษา ด้านอสังหาริมทรัพย์ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น ทำให้ในระบบเศรษฐกิจด้านการเกษตรจึงมีบทบาทอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยเงินทุนเป็นจำนวนมาก ซึ่งแหล่งเงินทุนที่สำคัญ

ของประเทศมีอยู่ 2 แหล่งด้วยกัน คือแหล่งเงินทุนภายในประเทศและแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ การพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศจะได้อาจจากการกู้ยืม ซึ่งจะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศขาดเสถียรภาพ (กมลมาลย์ วิรัตน์เศรษฐสิน และคณะ, 2553) จากสถานการณ์ในปัจจุบันการทำการเกษตรได้รับผลกระทบทั้งในด้านสภาพแวดล้อมจากภัยธรรมชาติทุก ๆ ด้านย่อมมีผลกระทบต่อผลผลิตทำให้รายได้จากการขายผลผลิตไม่แน่นอนและไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ราคาพืชทางการเกษตรขายไม่ได้ตามที่คาดหวังหรือคาดการณ์ตามที่นโยบายรัฐบาลสนับสนุนทางการเกษตรแต่ยังไม่ทั่วถึง โดยอาจมีความรู้ ในการทำการเกษตรไม่ดีพอ จึงทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตลดต่ำลง ถึงแม้ภาครัฐจะมีโครงการ ช่วยเหลือเกษตรกรในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องก็ตาม (दनัย จันทรเจ้าฉาย, 2552)

เกษตรกรรมเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตคนไทยมาอย่างยาวนาน นับตั้งแต่ยุค Thailand 1.0 จนปัจจุบันยุค Thailand 4.0 นับได้ว่าเป็นยุคของเกษตรอัจฉริยะ ทั้งด้านเทคนิคและกระบวนการ โดยมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ในการเกษตรเป็น วิสัยทัศน์เชิงนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบของเศรษฐกิจที่มีการขับเคลื่อนด้วยวิธีการ ผสมผสานด้วยนวัตกรรม แต่ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ว่าด้วยเรื่องเกษตรกรรมแบบผสมผสาน ด้วยนวัตกรรมที่มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับเปลี่ยนและมีการประยุกต์ใช้ในการ พัฒนาในการเกษตร โดยอาศัยเครือข่ายที่มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่เกษตรกร เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก และยังสามารถใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมเทคโนโลยีที่มีความคุ้มค่าในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งยังนำนวัตกรรมมาปรับใช้ในการเอื้อให้เกิดประโยชน์ ด้านการเกษตรแบบผสมผสานที่มีความหลากหลายในแต่ละกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าและทันสมัยอย่างมากเป็นที่ยอมรับเกี่ยวกับการ ถ่ายทอดสื่อทางการเกษตรจึงมีความหลากหลายรูปแบบ เช่น สื่อนิทรรศการโมเดลจำลอง สื่อ วิทยุ สื่ออินโฟกราฟฟิค แต่ในหลักความเป็นจริงตรงกันข้ามการเรียนรู้ทางการเกษตรยังไม่ได้ ได้รับความนิยมนัก เท่าที่ควรในยุคปัจจุบันนี้ ซึ่งอาจมองได้ว่าเทคโนโลยีนั้นเป็นสื่อที่มีความ เหมาะสมแก่กระบวนการ นำมาปรับใช้ทั้งนี้เพื่อเพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาปรับใช้ในการทำ การเกษตร เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่หรือเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทานแก่ราษฎร ทั้งนี้เพื่อช่วยในการทำ การเกษตรของประชาชน โดยเฉพาะหนึ่งในโครงการที่พระองค์ทรงพระราชทานในการแก้ไข

ปัญหาความทุกข์ร้อนของราษฎร ได้แก่ โคกหนองนาโมเดล นั้น ถือได้ว่าเป็นโครงการในพระราชดำริในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยวิธีการและกลยุทธ์ด้านการบริหารน้ำและพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรและฝึกให้ชาวบ้านได้ช่วยเหลือพึ่งพาตนเองทั้งให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีพื้นฐานของชีวิตที่มีความมั่นคง มีความอยู่ดี กินดี มีสุขและยั่งยืน (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2550)

จังหวัดอุดรธานีเป็นพื้นที่ที่มีประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 90 เป็นพื้นที่ทำการเกษตรเป็น อาชีพหลักตามลักษณะของภูมิประเทศและมีการประยุกต์วิธีการทำการเกษตรที่มีความหลากหลาย แต่ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้แนวทางเลือกยุทธศาสตร์ที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในจังหวัดอุดรธานีจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบของโคกหนองนาโมเดลมาปรับใช้ในพื้นที่เกษตรเพื่อสร้างระบบการผลิตในการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน การนำโคกหนองนาโมเดลมาปรับใช้เพื่อการกักเก็บน้ำฝนที่ตกลงมาในพื้นที่โดยอาศัยการจัดการที่ดินที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการปรับพื้นที่เป็นโคกหนองนา และนา ร่วมกันในการปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดอุดรธานียังขาดความรู้ในการประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการ ทำเกษตรแบบโคกหนองนาโมเดลอย่างมากในรูปแบบการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างชัดเจน เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีความปัญหาในการดำรงชีวิตที่มีการพัฒนาไปสู่โลกาภิวัตน์มากกับการเปลี่ยนแปลงของระบบกลไกทางการบริหารประเทศในปัจจุบัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี วิถีชีวิตกับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมโดยการนำมาเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาการประยุกต์ใช้นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยอาศัยอยู่และมีความคุ้นเคยกับวิถีชีวิตชุมชน โดยใช้หลักคำถามในการวิจัยว่าปัจจัยที่มีอิทธิพล มีอะไรบ้าง มีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่อย่างไร ผลการศึกษา ครั้งนี้จะทำให้เห็นคุณภาพวิถีชีวิตการประยุกต์ใช้นวัตกรรมกับปัจจัยที่มีอิทธิพล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการประยุกต์ใช้นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดล ในจังหวัดอุดรธานีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดล ในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่ โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคก หนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสรุปให้เห็นถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี ที่ระดับความเชื่อมั่น 89% และจำนวนทั้งหมดนี้ได้มาจากการเลือกสุ่มแบบหลายขั้นตอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตจังหวัดอุดรธานี ทั้งหมด จำนวน 1,117,988 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตจังหวัดอุดรธานีที่ จำนวน 400 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้โดยการสัมภาษณ์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาจากความสามารถในการให้ความรู้และประสบการณ์ประกอบด้วยพิจารณา คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สามารถให้ข้อมูลองค์ความรู้ความเป็นมา สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี โดยแยกเป็น 1 กลุ่ม จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และแบบสัมภาษณ์ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและผู้ช่วยวิจัยซึ่งผู้วิจัยขอความร่วมมือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตจังหวัดอุดรธานีก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอนและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนแก่ผู้ช่วยวิจัย

2) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม และทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3) ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลนำเสนอผู้นำชุมชนแต่ละชุมชนเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

4) แจกจ่ายและเก็บแบบสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

5) รับแบบสอบถามกลับคืน ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยในลักษณะการวิจัยเอกสาร ได้แก่ ส่วนที่เป็นคำอธิบายจากเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เป็นแนวคิดทฤษฎีรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อขออนุญาตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์แจ้งวัตถุประสงค์การของการสัมภาษณ์แล้ว ดำเนินการสัมภาษณ์จำนวน 10 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามหลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษานวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการอภิปรายผล

2) การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น ประกอบการอภิปรายผล

3) การวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือกและจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบจัดทำบรรณานุกรณข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

1) การวิเคราะห์เอกสาร หนังสือ ตำรา โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนานวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี

2) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเป็นกรอบแนวคิดในแนวทางการพัฒนานวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัย

1. นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานีตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.07, S.D.=38$) โดยเรียงลำดับด้านมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านสร้างเสริมสื่อและประชาสัมพันธ์ ($\bar{x}=3.11, S.D.=.37$) ด้านการประสานงานร่วมกัน ($\bar{x}=3.08, S.D.=.17$) และด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน ($\bar{x}=3.02, S.D.=69$) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลัก ทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้าน พบว่า ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย (X_3) ด้านความช่วยเหลือจากการท่องเที่ยว (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .425, .375 ตามลำดับ

3. ควรมีการประสานงานกับงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการอย่างเป็นใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการกับนวัตกรรมทั้งหน่วยงานท้องถิ่นนำเทคโนโลยีสื่อ ประชาสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่ หน่วยงานภาครัฐควรนำสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการพัฒนา โดยการสร้างช่องทางพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานีตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.07, S.D.=.38$) โดยเรียงลำดับด้านมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านสร้างเสริมสื่อและประชาสัมพันธ์ ($\bar{x}=3.11, S.D.=.37$) ด้านการประสานงานร่วมกัน ($\bar{x}=3.08, S.D.=.17$) และด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน ($\bar{x}=3.02, S.D.=.69$) ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของนิธิพัฒน์ขารี (2562) การศึกษาการประยุกต์ใช้เกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรจังหวัดสกลนคร เพชรบุรีและฉะเชิงเทรา. ผู้วิจัยได้พัฒนาและสร้างแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์และคำถามในการวิจัยรวมทั้งกรอบแนวคิดในการศึกษาเป็นพื้นฐาน โดยทำการกำหนดประเด็นต่าง ๆ ของคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะตอบคำถามของการวิจัยในครั้งนี้รวมถึงข้อ จากดในการพัฒนาการเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ที่ต้องมีการเพิ่มพูนความรู้ศึกษาหาแนวทางการเกษตรที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ควบคู่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ได้อย่างยั่งยืน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลัก ทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้าน พบว่า ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย (X_3) ด้านความช่วยเหลือจากการท่องเที่ยว (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .425, .375 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว และชนินทร์ จักร ภพโยธิน (2559) การเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะตัวแปร

กำกับ ระหว่างนโยบายรัฐกับการแก้ปัญหาวิกฤตยางพาราภาคใต้. ผลการศึกษาพบว่า

- 1) นโยบายรัฐไม่มี อิทธิพลต่อการแก้วิกฤตยางพาราภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญ ($\beta = .060$, NS)
- 2) การเกษตรทฤษฎีใหม่มีอิทธิพลต่อการแก้วิกฤตยางพาราภาคใต้ โดยมีความสัมพันธ์ สอดคล้องในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ ($\beta = .160$, p)

ควรมีการประสานงานกับงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการอย่างเป็นใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการกับนวัตกรรมทั้งหน่วยงานท้องถิ่นนำเทคโนโลยีสื่อ ประชาสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่ หน่วยงานภาครัฐควรนำสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการพัฒนา โดยการสร้างช่องทางพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญตา มูลขารี และคณะ (2562) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด. ผลการศึกษาพบว่า 1) เกษตรกร มีอายุเฉลี่ย 53.57 ปีจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.95 มีจำนวนแรงงานในภาคการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 2.53 คน เกษตรกรทั้งหมดมีการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง เฉลี่ย 11.46 ไร่ มีรายได้ภาคการเกษตร เฉลี่ย 46,000 บาท ต่อปี และมีรายได้ต่อปี เฉลี่ย 82,798 บาทต่อปี 2) การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 94.9 สามารถทำการเลี้ยงปลาและสัตว์น้ำอื่นๆ ในสระเพื่อบริโภคและสร้างรายได้ มีการจัดสรรพื้นที่ ประมาณร้อยละ 30 เพื่อปลูกข้าว ร้อยละ 96.3 สามารถแบ่งพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในพื้นที่ทำการเกษตร

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดล ซึ่งการให้นำนวัตกรรมเข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในปัจจุบันมากขึ้น และมีบทบาทอย่างมากในการสร้างรายได้ของประชาชน ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ประกอบด้วย

1.1 การประสานงานร่วมกันควรมีการประสานงานโดยใช้เวทีประชาพิจารณ์แบบสร้างสรรค์นำเสนอประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคีเครือข่ายต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้านควรมีการไปปฏิบัติอย่างมีแบบแผนโครงสร้างการประเมินติดตามการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในกลุ่มที่จะนำมาเป็นตัวอย่างการส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ประกอบด้วย

2.1 รมรณรงค์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีความเข้าใจแผนโครงสร้างในการประยุกต์ใช้นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลร่วมกันมีแนวทางการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรให้บุคลากรเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการประยุกต์ใช้นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยยึดหลักการและวิธีการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป ประกอบด้วย

3.1 ควรศึกษาในเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ถึงรูปแบบวิธีการ และนำแบบแผนโครงสร้างที่ชัดเจนประกอบกับการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนมาประยุกต์ใช้ในการรณรงค์เรื่องการประยุกต์ใช้นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ควรศึกษาในการนำนโยบายเกี่ยวกับนวัตกรรมของภาครัฐเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดล โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ตามนโยบายที่ภาครัฐกำหนดให้มากในครั้งต่อไปในเขตพื้นที่อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากหลายท่านที่ได้เคราะห์คอยเหลือและให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้องเป็นอย่างดี โดยเฉพาะกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการลงพื้นที่วิจัยของประชาชนในเขตจังหวัดอุดรธานี ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลคำปรึกษา แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของปัญหาเพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งผู้ศึกษามีความรู้สึกรับรู้ ในความกรุณาและการเสียสละเวลาของท่านเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- กิริติ ยศยิ่งยง. (2552). องค์การแห่งนวัตกรรม แนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2551). เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กมลมาลย์ วิรัตน์เศรษฐสิน และธาดา วิมลวัตรเวที. (2553). การพัฒนารูปแบบการอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการดำเนินชีวิตของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร: คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ขวัญตา มุลซารีและคณะ. (2562). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารแก่นเกษตร, 47(1), 1059- 1064.
- दनัย จันท์เจ้าฉาย. (2552). White Ocean Strategy กลยุทธ์น่านน้ำสีขาว. กรุงเทพมหานคร: ดีเอ็มจี.
- นิธิพัฒน์ ชารี. (2562). การศึกษาการประยุกต์ใช้เกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรจังหวัดสกลนคร เพชรบุรีและฉะเชิงเทรา. ใน วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พยัต วุฒิรงค์. (2555). การจัดการนวัตกรรม: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ. กรุงเทพมหานคร: วี. พรีน.
- ภรณ์ ต่างวิวัฒน์. (2558). สื่อบุคคลเพื่อการสื่อสารในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร หน่วยที่ 6-10 (น.6(1)-6(75)). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่. เรียกใช้เมื่อ 20 กรกฎาคม 2566 จาก <http://www.chaipat.or.th>.
- วิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ. (2554). ปฏิรูปเกษตรกรรมเพื่อความมั่นคงทางอาหาร: บทวิเคราะห์และปฏิบัติทางการเกษตร. นนทบุรี: พิมพ์ดี.
- วิศรุตดา ทองแก้ว และชนินทร์จักรภพโยธิน. (2559). การเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะตัวแปรกำกับระหว่างนโยบายรัฐกับการแก้ปัญหาวิกฤตทางพาราภาคใต้. วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 3(3), 128-148.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ร่างยุทธศาสตร์ชาติ
ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). เรียกใช้เมื่อ 20 กรกฎาคม 2566, จาก
www.nesdb.go.th/download/document/SAC/NS_Draftplan-Aug2017.pdf
Tidd, J., & Bessant, J. (2013). Managing innovation: Integrating technological,
market and organizational change. 5th ed. Chichester: John Wiley and
Sons.